

KONCEPCJA PROGRAMOWO - ORGANIZACYJNA DLA TEATRU ANIMACJI W POZNANIU W LATACH 2021 – 2026

ANALIZA OGÓLNA STANU BIEŻĄCEGO¹

Aktualna sytuacja finansowa i organizacyjna Teatru Animacji zdeterminowana jest w oczywisty sposób przez kryzys pandemii COVID-19, który stanowi o funkcjonowaniu w trybie nadzwyczajnym i kryzysowym. Jednocześnie nie można pominąć faktu, iż wiele procesów i zmian dokonywanych na bieżąco na przestrzeni lat 2019 – 2021 odbiło się korzystnie na codziennej praktyce funkcjonowania instytucji, wymuszając nowe formuły współpracy, poszukiwania nowych widowni i platform docierania do widza. Uwzględniając w pełni dramatyczny kontekst redukcji działalności teatru, związanych z tym komplikacji materialnych i psychologicznych dla zespołu artystycznego oraz ewidentnych strat finansowych instytucji, należy jednocześnie zauważyć, iż czas kryzysu pandemicznego został przez teatr wykorzystany na wielu różnych płaszczyznach: dokonano wszystkich niezbędnych remontów (zakończenie inwestycji Nowej Sali Witraży, remont okładziny i kulis sceny głównej, pracowni i sanitariatów, nowa instalacja p.poż), utworzono pracownię rejestracji i postprodukcji audio, zarejestrowano i udostępniono na platformie VOD kilkanaście tytułów repertuarowych, wypracowano narzędzia finansowe umożliwiające wypłaty rekompensacyjne w przypadku odwołania lub zawieszenia działalności wykonawczej teatru, a także rozpoczęto pracę nad nowymi formami obecności teatru dla dzieci i młodzieży w postaci animacji telewizyjnej, słuchowisk i widowisk VR. Wpisało się to w realizowane od lat konsekwentne poszukiwania nowych form i technik ekspresji teatralnych: zmysłowiska i słuchowiska binauralne. Te nowe umiejętności i otwierające się perspektywy stanowią duży atut instytucji na rynku dóbr kultury, który z pewnością rzucić się będzie innymi zasadami niż w czasach sprzed pandemii. W dalszym ciągu niezaprzeczalną siłą Teatru Animacji jest jego zespół artystyczny, wspierany przez wysoce wyspecjalizowaną grupę techników sceny (którzy w ostatnim roku zdobyli szereg nowych umiejętności związanych z produkcją i postprodukcją materiałów online) oraz bardzo sprawną i wszechstronną pracownię. Niezachwiany poziom integracji zespołu, wysokie morale i solidny profesjonalny warsztat spowodowały, iż niemal roczna przerwa w działalności scenicznej nie przyczyniła się do obniżenia jakości artystycznej ani oddolnej inicjatywy twórczej aktorów.

Teatr nie utracił również swojej pionierskiej roli na mapie polskiego teatru lalek, wciąż proponując nowe rozwiązania (technologie i standardy jakościowe kopiowane niejednokrotnie przez inne ośrodki teatralne) oraz wprowadzając do repertuaru nowe teksty dramaturgiczne (Malina Prześluga, Elżbieta Chowaniec, Mateusz Pakuła, Martyna Lechman, Agata Biziuk) i aktualną tematykę (ekologia, etyka mediów, oswajanie śmierci i zmiany, otwarcie na różnorodność, niezależność myślenia, czy dylematy współczesnego patriotyzmu). Te ambitne założenia nie przeszkodziły w równoległym adresowaniu oferty artystycznej do widzów najmłodszych – zarówno tych w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, dla których inicjacja teatralna stanowi kluczowe doświadczenie kulturowe, jak i tych kilkuletnich, którym Teatr Animacji proponuje doświadczenie teatralne skrojone dla ich percepcji i potrzeb w oparciu o najnowsze badania i międzynarodowe doświadczenia zespołów zajmujących się wyłącznie tą formą sztuki. W samej końcówce sezonu 2020/2021 *Mapping Festiwal* współorganizowany w ramach Festiwalu Najmłodszych był największym w historii Poznania wydarzeniem dedykowanym sztuce dla tej grupy odbiorców.

Do mocnych stron TA dodać należy również bardzo profesjonalne zaplecze techniczne, które dzięki przeprowadzonym w ostatnich latach inwestycjom i zakupom nie uchybia żadnym współczesnym standardom wyposażenia scenicznego, a dobrze przeszkoleni pracownicy techniczni pozwalają na wykorzystanie w pełni możliwości pozyskanego sprzętu. Pionierska technologia wykorzystana została również w dziedzinie organizacji pracy artystycznej – stworzony na potrzeby Teatru Animacji wieloplatformowy program *Punch*, służący do poprawy jakości komunikacji wewnątrz zespołu

¹ Niniejszy tekst nie stanowi analizy SWOT w klasycznym rozumieniu zarządzania strategicznego.

artystycznego i technicznego, optymalizacji czasu pracy i wykorzystania zasobów osobowych oraz dynamicznego powiązania oferty repertuarowej z systemem sprzedaży biletów stał się rozwiązaniem implementowanym w innych instytucjach kultury na terenie całego kraju.

Analizując procesy i działania, które nastąpiły w czasie pandemii należy odnotować zaangażowanie, profesjonalizm i umiejętność szybkiej adaptacji do nowych warunków pracy w pionie administracyjnym Teatru. Wprowadzenie szybkich zmian i nowych rozwiązań w procedurach księgowych i kadrowych, utrzymanie płynności funkcjonowania i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego pracowników sceny możliwe było wyłącznie dzięki dobrze zsynchronizowanej i pełnej poświęcenia pracy wszystkich komórek organizacyjnych administracji.

Możliwe do wykorzystania szanse stojące przed Teatrem Animacji w najbliższej przyszłości tkwią w synergicznym potencjale wszystkich działów: artystycznego, technicznego, promocyjnego oraz pracowni wraz ze świeżo pozyskanym zapleczem technologicznym wykorzystanym do tworzenia nowych form teatralnej ekspresji – widowisk dedykowanych emisji online lub na platformach cyfrowych, słuchowisk, projektów VR, a także klasycznych widowisk teatralnych wspartych nowoczesną technologią. Aktualna sytuacja instytucji powinna zostać wykorzystana do umocnienia statusu teatru wyznaczającego nowe kierunki rozwoju i poszukującego nowych publiczności, podejmującego w tym celu ryzyko artystyczne i produkcyjne. Kontynuacja uwagi zwróconej w kierunku młodzieży licealnej i akademickiej, konsekwentne budowanie potencjału publiczności dorosłej oraz poświęcenie większej uwagi odbiorcom wykluczonym – zarówno poprzez niepełnosprawności jak i ekonomicznie – powinny równoważyć tradycyjną troskę o Widza dziecięcego. W tej grupie powinniśmy dodatkowo zwrócić baczniejszą uwagę na uważną dywersyfikację oferty dla widzów w różnym wieku, precyzyjnie dostosowując propozycje repertuarowe dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, w grupie 8+ oraz dla nastolatków. Wydaje się również – nieco przewrotnie – iż feralny brak rozpoznawalnego na mapie miasta miejsca kojarzącego się z marką Teatru może stać się powodem do poszukiwania innych sposobów zaistnienia w świadomości mieszkańców miasta, poprzez działania i ingerencje w takich miejscach i kontekstach Poznania, które poprzez swoją nieoczywistość i wszechobecność staną się skojarzeniem i emocją bardziej niż adresem i kształtem budynku (wzorem poznańskiego Teatru Ósmego Dnia czy Teatru Współczesnego w Szczecinie). Drugi etap rewitalizacji ulicy Święty Marcin powinien stać się okazją do ponownego otwarcie dyskusji na temat wyróżnienia i wyraźniejszego wskazania obecności Teatru Animacji w bryle budynku Zamku Cesarskiego.

Czas popandemiczny to także najlepszy moment na próbę zmiany formuły finansowania instytucji i znalezienie strategicznych partnerów biznesowych – zarówno w kontekście bezpośredniego wsparcia finansowego jak i partnerstwa opartego o usługi barterowe. Zwiększenie mobilności Teatru, poszerzenie jego kanałów komunikacyjnych, redukcja barier czy docieranie do nowych publiczności (również tej w izolacji) mogą być uzyskane poprzez współpracę z podmiotami umożliwiającymi osiągnięcie w/w celów w ramach własnej działalności gospodarczej lub statutowej. Starania o taką współpracę oraz środki zewnętrzne powinny zostać oparte o celowe i ustawiczne działania dedykowanych do tego zadania pracowników Teatru.

PROGRAM ARTYSTYCZNY 2021 – 2026

W proponowanym modelu budowania nowego repertuaru chciałbym utrzymać zasadę przygotowywania 4 -5 premier rocznie. Zakładany najbliższy okres kryzysu finansowego (2021) może zostać z powodzeniem wypełniony dotychczas przygotowanymi tytułami, które uważam za nie wystarczająco wyeksploatowane. W kolejnych sezonach (rozpoczynając od 2021/22) planuję kontynuować linię artystyczną wdrażaną od 2018 roku, uzupełnioną o kilka powrotów artystów pracujących z nami już wcześniej. Poniżej zestawiam listę nazwisk wraz z zakładanym (i wstępnie omówionymi) profilami realizowanych spektakli.

sezon 2021/22

- **Mariola Ryl-Krystianowska - „Bajki Malutkie”** – cykl monodramów lalkowych dla dzieci 4+
Przygotowany w formie modułowej cykl 6 solowych etiud lalkowych opartych o teksty bajek Maliny Prześlugi który może być prezentowany zarówno w przestrzeni teatru, jak i w kontekście sali szpitalnej czy świetlicy, poszerzając repertuar mobilny dedykowany najmłodszym.
- **Anita Piotrowska – „Gapiszon”** – spektakl na motywach komiksów B. Butenki dla dzieci 6+
Spektakl połączony z wystawą i cyklem wydarzeń poświęconych sylwetce zmarłego w 2019 rysownika Bohdana Butenki. Działanie realizowane we współpracy z Akademią Teatralną w Warszawie jako praca dyplomowa Anity Piotrowskiej pod reżyserską opieką artystyczną Agaty Biziuk.
- **Mateusz Barta / Marek Idzikowski – „Warsztaty Umierania”** - dla młodzieży i dorosłych
Realizowany dzięki ministerialnemu stypendium w ramach inicjatywy odaktorskiej monodram oparty jest na motywach tekstów reporterskich Katarzyny Boni opisujących współczesną Japonię. Wykorzystuje nowe możliwości techniczne sceny kameralnej w połączeniu z klasycznymi technikami lalkowymi.
- **Agata Biziuk – spektakl autorski dla młodzieży licealnej i dorosłych**
Kontynuacja formatu autorskiego Agaty Biziuk, której poprzedni tytuł - „Za-Polska” z roku 2018 – został bardzo pozytywnie przyjęty przez publiczność i krytyków. Charakterystycznym rysem twórczości Agaty Biziuk jest celna obserwacja i analiza współczesności, dylematów codzienności oraz kondycji człowieka w nich uwikłanego.
- **Marek Zakostelecky – „Krabat” dla dzieci 6+**
Klasyczna opowieść z gatunku „horroru dla dzieci” w wykonaniu cenionych i wielokrotnie nagradzanych czeskich realizatorów. Dzięki tej produkcji charakterystyczna poetyka czeskiego teatru lalkowego ponownie powróci na deski poznańskiej sceny.

sezon 2022/23

- **Mateusz Przyłęcki – „Momo” dla widzów rodzinnej (6+)**
Kontynuacja produkcji rozpoczętej w roku 2020, mającej w pierwotnej intencji uczcić rocznicę 75-lecia istnienia Teatru Animacji, na motywach powieści Michalea Ende w adaptacji Tomasza Kaczorowskiego.
- **Aleksandra Jakubczak – „Dalej za mną Gwiazdny Królik” dla dzieci 4+**
Autorski tekst powstający we współpracy z Maliną Prześlugą poświęcony kosmosowi i tematowi realizacji marzeń.
- **Konrad Dworakowski – „Ferdynand” – młodzież 14+**
Autorskie podejście jednego z najciekawszych reżyserów pokolenia 40-latków do klasycznej pozycji z listy lektur dla młodzieży i dorosłych.
- **Agata Kucińska – spektakl dla dzieci 8+ i młodzieży do tekstu Maliny Prześlugi**
- **Scena Inicjatyw Aktorskich – zmysłowisko dla widzów rodzinnej (6+)**

sezon 2023/24

- **Michał Walczak – „Król Kołdra” (tekst autorski) dla starszych dzieci (8+) i młodzieży**
- **Anna Augustynowicz – tekst klasyczny w konwencji teatru lalek młodzież 12+**
- **Paweł Aigner – „Zielona Gęś” dla widzów rodzinnej (10+)**
- **Joanna Zdrada / Krzysztof Zemło – autorska bajka cieniowa dla dzieci 4+**
- **Scena Inicjatyw Aktorskich – bajka dla dzieci 6+**

sezon 2024/25

- **Janni Younge – nowy tekst Maliny Prześlugi dla dzieci 6+**
- **Joanna Gerigk – nowy tekst dla dzieci 4+**
- **Michael Vogel – spektakl szekspirowski dla młodzieży**
- **Leszek Mądzik – spektakl autorski w konwencji teatru plastycznego**
- **Scena Inicjatyw Aktorskich / Piotr Banach + BAIKA – spektakl muzyczny dla dzieci 4+**

sezon 2025/26

- Dyplomant/ka reżyserii AT – nowy tekst Andrzeja Błazewicza dla dzieci 6+
- Marek Idzikowski – nowy tekst dla dzieci 4+
- Agata Biziuk – spektakl autorski dla młodzieży licealnej i dorosłych
- Maria Wojtyzsko / Jakub Krofta – spektakl autorski dla dzieci 8+
- Scena Inicjatyw Aktorskich – zmysłowisko dla widowni rodzinnej (6+)

Wybrane projekty realizowane będą w formule dwuetapowej: **otwartego warsztatu** reżysera z zespołem aktorskim i właściwej realizacji tytułu, opartej na efektach powarsztatowych. Taki sposób pracy pozwala poszerzenie aspektu doskonalenia zawodowego zespołu artystycznego.

W latach ubiegłych bardzo dobre efekty artystyczne przyniosło realizowanie **inicjatyw aktorskich** (między innymi „Ja, Bałwan”, „La La Lalki” i „Kluk” w reżyserii Artura Romańskiego, czy „Baśń o Trzech Konikach” i „Misja Poznań” Marka Cyrisa), które powinno nadal stanowić wartościowe dopełnienie głównego nurtu repertuarowego. W każdym sezonie przewiduję co najmniej jedną taką propozycję. Powinny być one adresowane głównie dla widowni dziecięcej, chociaż można tutaj również przewidzieć miejsce na nowe odaktorskie propozycje dla widzów dorosłych.

Do realizacji pozostają także projekty, które były planowane w latach poprzednich, jednak z różnych przyczyn nie zostały sfinalizowane: lalkowa „La Serva Padrona” we współpracy z Uniwersytetem Muzycznym, telewizyjny serial lalkowy wg scenariusza Maliny Prześluga, kolejna produkcja teatralno-muzyczna dla widowni rodzinnej wraz z towarzyszącym jej wydawnictwem płytowym (widowisko realizowane wg modelu „Miłość nie boli, kolano boli”) oraz współpraca ze szkołami specjalnymi nad spektaklami warsztatowymi.

Powtarzając deklarację sprzed 4 lat: moje zaufanie do zaproszonych reżyserów każe mi w pełni akceptować wybór współpracujących z Nimi Realizatorów. W przypadku konieczności sugestii współpracowników mam jednak zamiar posłużyć się tym samym kluczem osób sprawdzonych we własnej praktyce realizacji teatralnych. Stąd moje wybory i sugestie podążać będą do następujących artystów w poszczególnych branżach:

Dramaturgia – Malina Prześluga, Szymon Jachimek, Martyna Lechmann, Agata Biziuk, Michał Walczak, Mateusz Pakuła, Marta Guśniowska; Scenografia – Zuzanna Srebrna, Matylda Kotlińska, Marika Wojciechowska, Pavel Hubička, Magdalena Gajewska; muzyka - Piotr Nazaruk, Sambor Dudziński, Tomasz Lewandowski, Maciej Cempura, polskie zespoły rockowe i offowe (np. Chango, Rebeka, Baika, Muchy, Mikromusic, lokalne, aktualnie aktywne zespoły poznańskie), studenci Wydziału Kompozycji AM w Poznaniu; multimedia - Michał Jankowski, Wojciech Kapela, Prot Jarnuszkiewicz, Kinga Dalska; kostiumy – Zofia de Ines, Grupa Mixer.

Osobnym segmentem budowanego repertuaru powinny być realizowane co 2 lata nowe **propozycje dla dzieci najmłodszych**, w miarę możliwości w ramach sieciowego projektu teatrów europejskich zajmujących się tą tematyką i we współpracy z pedagogami teatru oraz ośrodkami akademickimi. W ramach działań eksperymentalnych konieczna wydaje się być również kontynuacja pracy nad **zmysłowiskami** – z rozszerzeniem ich spektrum na wykluczenie innych niż wzrok zmysłów, praca nad widowiskiem z wykorzystaniem **technologii VR** oraz produkcja kolejnych **słuchowisk binauralnych**.

Wraz z powrotem do normalnego trybu funkcjonowania (bez restrykcji sanitarnych i zagrożeń nieciągłości sezonu artystycznego) powrócić należy do kolejnych edycji **Festiwalu Konteksty**, uwzględniając nowe okoliczności kalendarza wydarzeń artystycznych w mieście. Nowe otwarcie może stać się dobrą okazją do przeformułowania zawartości merytorycznej tej imprezy, która – zgodnie z duchem i profilem działalności teatru - powinna skoncentrować się na nowych formach, środkach artystycznych i poszukiwaniach w teatrze formy, plastycznym i synkretycznym, z uwzględnieniem wdrażania nowych technologii, definiowania nowych publiczności i przełamywania barier dostępności. Z uwagi na brak podobnego tematycznie wydarzenia na festiwalowej mapie

teatralnej Polski taka formuła może okazać się ważnym wyznacznikiem dla TA, umacniając jego rolę jako instytucji poszukującej i wyznaczającej nowe ścieżki rozwoju teatru lalki i ożywionej formy.

Założenia budowania repertuaru przyjęte w roku 2017 wydają się być nadal aktualne, a ich konsekwentna realizacja w latach następnych umożliwić może wypracowanie stabilnego, wielopłaszczyznowego repertuaru dla bardzo szerokiego spektrum odbiorców. W ten sposób realizowane są kluczowe funkcje teatru lalek wyznaczone przeze mnie przed czterema laty:

- inicjacja teatralna
- edukacja (spektakle wsparte merytorycznie materiałami dydaktycznymi i warsztatami)
- nowe teksty dramatyczne
- teatr zaangażowany lokalnie
- eksperyment / nowe formy ekspresji teatru ożywionej formy
- inicjatywy aktorskie
- Scena Spotkań (teatr/muzyka/taniec/performance) – formy synkretyczne wykorzystujące materię teatru dramatycznego i ożywionej formy

Niejednokrotnie myląc termin „spektakl inicjacyjny” rozumiem jako pierwsze spotkanie z teatrem, które następować może w różnym wieku i na różnym etapie świadomości kulturowej Odbiorcy. Najczęściej na myśl przychodzą tutaj „widowiska dla najnajtów”, które – przy całej swojej wartościowości i niewątpliwym znaczeniu wychowawczym – nie mogą wyczerpywać formuły Pierwszego Spotkania chociażby z tego powodu, iż dla większości dzieci (szczególnie spoza dużych ośrodków i bogatych dzielnic mieszczańskich) następuje ono najwcześniej w klasach 1 – 3 szkoły podstawowej, a całkiem spory odsetek młodzieży pojawia się pierwszy raz w teatrze (zazwyczaj dramatycznym) dopiero na poziomie gimnazjum. Są też takie grupy wykluczenia, do których teatr musi wyjść ze swojej siedziby, zamiast czekać na ich wizytę. Stąd poprzez inicjacyjną pozycję repertuarową mam na myśli tytuł dedykowany różnym, szczegółowo opisanym grupom wiekowym, obudowany narzędziami do jego przyjęcia, zrozumienia i interpretacji, budujący w Odbiorcy chęć ponownego odwiedzenia teatru. Powinny być realizowane ze wsparciem odpowiedniej ilości materiałów dydaktycznych (narzędzi dla nauczycieli), działań warsztatowych oraz okołospektaklowych (wystawa, kampania informacyjna, gra miejska) oraz – w miarę możliwości – sposobów na uzyskanie sprzężenia zwrotnego od grup docelowych.

Równolegle do budowania pozycji repertuarowych swoją – niezobligowaną ilością premier – działalność powinna mieć **Scena Spotkań**, na której odbywać się mają zderzenia formuły koncertu ze sztuką teatralną i performance oraz **Scena Inicjatyw Aktorskich**, która motywuje zespół artystyczny do własnych form wypowiedzi teatralnej. Osobnym działaniem, które w odmienny sposób oddziałuje z tkanką miasta są **projekty dedykowane lokalnym społecznościom**: dzielnicom, grupom kulturowym, konkretnym podwórkom. Realizacje oparte o pracę warsztatową z lokalnymi mieszkańcami i przygotowane w oparciu o nią działania teatralne w przestrzeni miasta (zazwyczaj przeprowadzane w okresie letnim / wakacyjnym) stają się niejednokrotnie wspaniałym narzędziem inicjacji teatralnej, rewitalizacji kulturalnej zaniedbanych dzielnic i włączania w kulturę grup z niej wykluczonych.

EDUKACJA TEATRALNA

Na przestrzeni ostatnich 4 sezonów znaczącą rolę w budowaniu relacji z widownią TA odgrywała edukacja teatralna, polegająca z jednej strony na obudowywaniu każdej pozycji repertuarowej pakietem materiałów dydaktycznych umożliwiających ewaluację wizyty w teatrze na zajęciach w sali lekcyjnej lub z rodzicami w domu (program „Teatr Nawigacji”), z drugiej zaś – na pogłębionej relacji z pedagogami, realizowanej poprzez spotkania prezentujące nowe narzędzia dydaktyczne, szkolenia i panele dyskusyjne. Te działania powinny być kontynuowane i intensyfikowane w kolejnych sezonach artystycznych. Osobną platformą działalności edukacyjnej jest dedykowany młodzieży licealnej warsztatowy program Teatr ON/OFF tworzący stałą więź z tą – definiowaną jako najtrudniejszą - grupą odbiorców, stanowiąc dodatkowo zaplecze dla wolontariatu i budując pomost ze środowiskami uczniów poznańskich liceów.

WSPÓŁPRACA ZEWNĘTRZNA

Poniżej podaję zestawienie podmiotów, które zadeklarowały chęć współpracy z nami w najbliższych latach – w większości są to deklaracje dyrektorów / dziekanów mianowanych w 2020 roku.

AT Warszawa/Białystok

AST Kraków/Wrocław

– realizacja spektakli dyplomowych (reżyseria / aktorstwo), asystentury i staże

CK Zamek

– ustawiczna współpraca przy organizacji wydarzeń na terenie Zamku Cesarskiego

Centrum Sztuki Dziecka

– koprodukcje i współpraca przy organizacji imprez

Uniwersytet Muzyczny w Poznaniu

– realizacja wspólnych projektów scenicznych

Teatr Guliwer

Teatr Kameralny w Bydgoszczy

Białostocki Teatr Lalek

Brnenske Divadlo Radost

Wilde&Vogel Figurentheater Lipsk

Theater des Lachens Frankfurt a/O

- koprodukcje i występy gościnne

Współpraca z uczelniami oznacza kontynuację otwarcia TA na realizację debiutujących reżyserów, możliwość asystentury oraz dyplomów dla studentów kierunków aktorskich. Poza wyżej wymienionymi podmiotami pozostajemy również w kontakcie z naszymi dotychczasowymi partnerami we Włoszech, Japonii, Finlandii, Rumunii i Chinach.

Ważnymi partnerami TA przez ostatni lata były – i powinny pozostać – poznańskie organizacje pozarządowe funkcjonujące na polu walki z wykluczeniami oraz działające na rzecz wspólnych grup odbiorców: Fundacja Mili Ludzie, Art Fraction Foundation, an_ARCHE Kołorking Muzyczny, Stowarzyszenie The Art / STA, Stowarzyszenie Na Tak, Dr. Clown Poznań.

Kluczowym partnerem Teatru na polu współpracy ze środowiskiem pedagogów powinien pozostać Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu. Na osobną uwagę zasługuje nawiązanie współpracy z lokalnymi ośrodkami MOPS / MOPR, PZG, PZN oraz związkami mniejszości kulturowych. Ustawiczna uważność i otwarcie na możliwości nawiązania nowych aliansów i korzystnych współdziałań powinna być stałym wyznacznikiem odpowiedzialnego funkcjonowania miejskiej instytucji kultury.

ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNE

Wnioski płynące z realizacji zadań w ostatnich latach – również te wynikające z rozmów z Zespołem – wykazują konieczność wprowadzenia następujących zmian organizacyjnych:

- rezygnacja z funkcji Producenta; zadania związane z produkcją powrócą na biurka Kierownika Pracowni i Kierownika Technicznego;
- uzupełnienie kompetencji Biura Obsługi Widza o pozyskiwanie nowych publiczności;
- wydzielenie osobnej kompetencji specjalisty d/s pozyskiwania środków zewnętrznych
- powiększenie roli wolontariatu w obsłudze widowni;
- w perspektywie lat 2022-25 konieczność uzupełnienia zespołu aktorskiego o 2 – 3 osoby;
- precyzyjne dookreślenie kompetencji pracowników administracji i obsługi technicznej;
- poprawa komunikacji wewnętrznej poprzez zwiększenie ilości spotkań organizacyjnych i raportowania.

KOMUNIKACJA ZEWNĘTRZNA I ROZWÓJ PUBLICZNOŚCI

Analiza mocnych i słabych stron komunikacji zewnętrznej Teatru Animacji przynosi następujące wnioski i założenia krótkoterminowe:

- **Całkowitej przebudowy wymaga serwis internetowy teatru** (strona www), gdzie konieczna jest **likwidacja barier cyfrowych**, zintegrowanie platformy VOD oraz gruntowna modyfikacja przestarzałej komunikacji wizualnej.
- Przemysłowi i przebudowaniu ulec musi **komunikacja z mediami elektronicznymi** oraz sposób informowania poznańskiej widowni o ofercie kulturalnej teatru (odejście od materiałów drukowanych nie zostało skompensowane inną formą dystrybucji informacji).
- Potrzebna jest **nowa formuła dotarcia do młodzieży licealnej** oraz dalsze staranie o budowanie widowni dorosłej – procesy te zostały zawieszone z powodu ograniczeń sanitarnych i bez konsekwentnej kontynuacji istnieje znaczne ryzyko zaprzepaszczenia dotąd wykonanej pracy na tym polu.
- Konieczna jest kontynuacja procesów nastawionych na **likwidację barier ekonomicznych i logistycznych** (wykluczenie dzieci z uczestnictwa w kulturze) – ze szczególnym zwróceniem uwagi na społeczność spoza ścisłego centrum Poznania. Podjęte do tej pory działania okazały się być bardzo skuteczne (scena mobilna, repertuar wakacyjny poza siedzibą, etc.) i powinny być rozszerzane o pokazy w podwórkach i w terenie poza Poznaniem, repertuar dedykowany najmłodszemu w szpitalach oraz działalność warsztatową z młodzieżą i dziećmi w szkołach specjalnych.

MODERNIZACJE I INWESTYCJE

- W perspektywie najbliższych lat konieczna wydaje się modernizacja przejścia pomiędzy widownią sceny głównej a Galerią Lalek, stanowiącą główny szlak wycieczek po zapleczu teatru dla zorganizowanych grup szkolnych wraz z pomieszczeniami administracji oraz adaptacją sanitariatów dla potrzeb osób na wózkach.
- Ostatnie inwestycje umożliwiły uruchomienie części zapadni na scenie głównej. Proces modernizacji sceny powinien zostać zakończony poprzez uruchomienie pozostałych 3 zapadni oraz remont sznurowni (wyposażenie zainstalowane w latach 70-tych XXw.)
- Z uwagi na postępujący brak dostępności miejsc parkingowych oraz aktualnej specyfiki pracy teatru koniecznym wydaje się zakup samochodu dostawczego posiadającego możliwość transportu do 5 osób, o napędzie elektrycznym.

- W dalszej perspektywie modernizacji poddać należy mocno zdegradowaną widownię i okładziny ścian dużej sceny.
- Przeglądu, remanentu i pilnej cyfryzacji wymaga archiwum Teatru, zawierające jedno z najcenniejszych artefaktów i dokumentów powojennej historii polskiego teatru lalek i formy ożywionej – poczynając od odręcznych szkiców dekoracji i kostiumów (Leokadia Serafinowicz, Jan Berdyszak), poprzez manuskrypty partytur (Krzysztof Penderecki) na unikatowych plakatach kończąc. To przebogate kompendium wiedzy pozostaje niedostępne szerokiemu odbiorcy w czasach, w których historia pisana jest w dużej mierze w oparciu o zasoby cyfrowe. Ponadto możliwości techniczne Teatru nie pozwalają na dostateczne zabezpieczenie posiadanych materiałów. Ich stopniowa degradacja musi zostać zatrzymana poprzez digitalizację zbiorów i zabezpieczenie przy użyciu współczesnych technologii.

Środków na w/w działania – poza tradycyjnym wnioskowaniem do Organizatora – szukać należy w programach ministerialnych (Infrastruktura kultury, Kultura cyfrowa, programy Ministerstwa Środowiska oraz PFRON) a także poprzez wsparcie sektora prywatnego i we wspólnych aplikacjach składanych z C.K. Zamek.

ZAGROŻENIA I RYZYKA

Głównym mankamentem strategicznym Teatru Animacji pozostaje jego lokalizacja (a raczej: jego ukrycie) w gmachu Zamku Cesarskiego i – w konsekwencji - brak skojarzenia instytucji kultury z własnym miejscem. Zdając sobie sprawę z całkowitej niemożności zmiany tego stanu rzeczy w najbliższej przewidywalnej perspektywie, należy w dalszym ciągu konsekwentnie kontynuować kampanię wizerunkową pozwalającą poznaniakom na skojarzenie nazwy Teatru z miejscem i jego ofertą artystyczną. Wspomniane wyżej działanie w przestrzeni miejskiej (scena mobilna i performance) oraz figuratywne zaznaczenie obecności Teatru w przestrzeni remontowanego odcinka ulicy Św. Marcin może również przyczynić się do zmiany obecnego stanu rzeczy.

Pochodnym problemem związanym z lokalizacją Teatru jest jego niedostępność komunikacyjna – zarówno dla pracowników jak i widzów. Drastyczne podniesienie opłat parkingowych w obszarze ścisłego centrum w praktyce odcięło pracowników Teatru Animacji od transportu samochodowego (w tym osób z ograniczeniami ruchu). Jednocześnie instytucja nie posiada miejsca do parkowania samochodów zapraszanych do nas spoza Poznania artystów i rzemieślników, ani autobusów dowożących zorganizowane grupy dzieci. Częściowym rozwiązaniem tego problemu może być wspomniany wyżej zakup samochodu elektrycznego oraz wykup abonamentów na parkingach buforowych (np. na Rondzie Kaponiera).

Pomimo omawianej wyżej, zaskakująco dobrej kondycji zespołu artystycznego nie ulega wątpliwości, iż czas pandemii stanowił dla zatrudnionych w Teatrze artystów wielkie obciążenie emocjonalne i pociągnął za sobą spore koszty natury psychologicznej. Kolejne sezony powinny zawierać w swoim planie pracy działania, których beneficjentem będą członkowie zespołu – zarówno w wymiarze rozwoju i udoskonalania swojego warsztatu, jak i wsparcia mentalnego, budowania poczucia wspólnoty i własnej, indywidualnej wartości.

Jeszcze jednym istotnym problemem wewnętrznym Teatru jest znaczne spłaszczenie wysokości wynagrodzeń zespołu artystycznego, które wymaga pilnej regulacji na przestrzeni najbliższych lat. Brak podejmowania działań w tej sferze może przynieść istotne pogorszenie morale pracowników, a w konsekwencji obniżenie poziomu artystycznego instytucji.

KONKLUZJE

Teatr Animacji w Poznaniu jest instytucją zbudowaną na bardzo solidnym fundamencie profesjonalizmu, osobistego zaangażowania wszystkich zatrudnionych tu grup zawodowych i dziesiątek lat wspaniałej tradycji artystycznej oraz odpowiedzialnego i życzliwego wsparcia Organizatora. Dzięki temu nawet tak wielkie kryzysy jak trwająca wciąż pandemia nie potrafiły w praktyce poważnie zaszkodzić ciągłości jego funkcjonowania. Jestem przekonany, iż nowa, postpandemiczna rzeczywistość będzie wymagać od wszystkich podmiotów kultury wdrożenia nowej formuły szybkich procesów dostosowawczych, działań nieszablonowych i adaptacyjnych zmian konstruowanych wcześniej planów. Pisząc niniejszy dokument mam pełną świadomość nieuchronnej konieczności jego wielokrotnej modyfikacji w przyszłości - wraz ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i kolejnymi spodziewanymi (a jednak nieprzewidywalnymi) kryzysami natury sanitarnej, organizacyjnej i finansowej. Nową normą stała się wszak praca na kilku równorzędnych strategiach, zmienianych z dnia na dzień w zależności od aktualnych ograniczeń i wytycznych. Wiem jednak, iż procesy te są możliwe do zrealizowania w prowadzonej przez mnie instytucji właśnie dzięki wspomnianym wyżej fundamentom, które stanowiąc gwarancję artystycznego sukcesu w czasach spokoju, stają się kołem ratunkowym i bezpiecznikiem w czasach burzliwych. Ostatecznym celem naszych starań jest przecież dostarczenie narzędzi do wychowania i wzrastania młodych ludzi posiadających nieskrępowaną wyobraźnię, samodzielnie myślących i potrafiących sobie radzić właśnie z takim, dynamicznie zmiennym i wciąż zaskakującym nas Światem.

(-) dr Piotr Klimek
[dokument podpisany elektronicznie]